

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο **«Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Αιγαίου»** έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΤΜΗΜΑ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΑΣΗΣ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΚΑΙ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟ ΔΙΚΑΙΟ ΤΗΣ ΔΙΑΝΟΗΤΙΚΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ

Ιωάννης - Ιάκωβος Παραδείσης

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟ ΔΙΚΑΙΟ ΤΗΣ ΔΙΑΝΟΗΤΙΚΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ

Βιβλιογραφία:

Wiese, “Justification of copyright in the digital age”, [2002] *European Intellectual Property Review* 387.

A) Η έννοια των προϊόντων της διάνοιας (άυλα αγαθά) – διαφορές από το εμπράγματο δίκαιο (κινητά & ακίνητα αγαθά).

- Στον Αστικό Κώδικα, το εμπράγματο δίκαιο προστατεύει την ιδιοκτησία κινητών και ακινήτων.
- Ομοιότητες εμπράγματων δικαιωμάτων κ' δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας: ο αποκλειστικός χαρακτήρας τους.
- Διαφορές: 1) η περιορισμένη διάρκεια των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας, 2) ο θεσμός της χρησικτησίας που συναντάται μόνο επί εμπραγμάτων δικαιωμάτων.

B) Η προστασία των διανοητικών δημιουργημάτων

1) Προστασία πνευματικής ιδιοκτησίας (intellectualproperty)

- Προστατεύονται ορισμένα πολιτιστικά δημιουργήματα: η προστασία εκτείνεται στα **άυλα έργα** και **όχι στον υλικό φορέα** του έργου (ο οποίος προστατεύεται διαμέσου του εμπράγματου δικαίου κ' του ποινικού δικαίου [π.χ. προστασία από κλοπή]).

- Νόμος 2121/1993 (ΦΕΚ τ. Α 1993/25) «Πνευματική ιδιοκ/σία, συγγενικά δικαιώματα κλπ»:

Αρ. 1: «1. Οι πνευματικοί δημιουργοί με τη δημιουργία του έργου, αποκτούν πάνω σ' αυτό πνευματική ιδιοκτησία, που περιλαμβάνει, ως αποκλειστικά και απόλυτα δικαιώματα, το δικαίωμα της εκμετάλλευσης του έργου (**περιουσιακό δικαίωμα**) και το δικαίωμα της προστασίας του προσωπικού τους δεσμού προς αυτό (**ηθικό δικαίωμα**).»

Αρ. 2: «1. Ως έργο νοείται κάθε πρωτότυπο πνευματικό δημιούργημα λόγου, τέχνης ή επιστήμης, που εκφράζεται με οποιαδήποτε μορφή, ιδίως ...»

- ΔΣ Βέρνης 1886, - ΔΣ Ρώμης 1961, - TRIPS, - WCT, - WIPPT
- Οδηγίες Ε.Ε.

2) Προστασία των ευρεσιτεχνιών

- Νόμος 1733/1987 = προστασία μέχρι 20 έτη, κατόπιν απονομής **διπλώματος ευρεσιτεχνίας** από τον ΟΒΙ.

Αρ. 5 Νόμου 1733/1987: «Διπλώματα ευρεσιτεχνίας χορηγούνται για επινοήματα νέα που εμπεριέχουν εφευρετική δραστηριότητα και είναι επιδεκτικά βιομηχανικής εφαρμογής. Η εφεύρεση μπορεί να αναφέρεται σε προϊόν, μέθοδο ή βιομηχανική εφαρμογή.»

Εφεύρεση = σύνολο οδηγιών του ανθρωπίνου πνεύματος για τη λύση τεχνικού κανόνα με εφαρμογή φυσικών νόμων, όπου η λύση υπερβαίνει για το μέσο ειδικό τη σχετική και γνωστή στάθμη της τεχνικής.

- ΔΣ Μονάχου 1973: Ευρωπαϊκό Δίπλωμα Ευρεσιτεχνίας
- ΔΣ Λουξεμβούργου 1975: Κοινοτικό Δίπλωμα Ευρεσιτεχνίας
- ΔΣ Ουάσιγκτον 1970
- ΔΣ Παρισίων για τη Βιομηχανική Ιδιοκτησία

3) Προστασία υποδειγμάτων χρησιμότητας

- Νόμος 1733/1987= προστασία μέχρι 7 έτη, κατόπιν απονομής Π.Υ.Χ. από τον ΟΒΙ

Νόμος 1733/1987 Αρ. 19: «1. Το πιστοποιητικό υποδείγματος χρησιμότητας (ΠΥΧ) χορηγείται για κάθε τρισδιάστατο αντικείμενο με καθορισμένο σχήμα και μορφή, όπως εργαλείο, όργανο, συσκευή, σκεύος ή και εξάρτημά τους, που προτείνεται ως νέο, βιομηχανικά εφαρμόσιμο και με δυνατότητα να δώσει λύση σε τεχνικό πρόβλημα.»

4) Προστασία σημάτων (trademarks)

Νόμος 2239/1994 “ΝΕΟΣ ΘΕΣΜΙΚΟΣ ΝΟΜΟΣ ΠΕΡΙ ΣΗΜΑΤΩΝ”

Αρ. 1 «1. Θεωρείται σήμα κάθε σημείο επιδεκτικό γραφικής παραστάσεως, ικανό να διακρίνει τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες μίας επιχειρήσεως από εκείνα άλλων επιχειρήσεων. Μπορούν να αποτελέσουν σήμα ιδίως οι λέξεις, τα ονόματα φυσικών ή νομικών προσώπων, τα ψευδώνυμα, οι απεικονίσεις, τα σχέδια, τα γράμματα, οι αριθμοί, οι ήχοι, συμπεριλαμβανομένων των μουσικών φράσεων, το σχήμα του προϊόντος ή της συσκευασίας του.»

Το σήμα αποκτάται μόνο μετά την καταχώρησή του, δηλ. αν αναγνωριστεί με αμετάκλητη απόφαση της Διοικητικής Επιτροπής Σημάτων, και διακρίνει τα προϊόντα που μια επιχείρηση παράγει (**βιομηχανικό** σήμα) ή εμπορεύεται (**εμπορικό** σήμα) ή τις υπηρεσίες που προσφέρει (σήμα **υπηρεσιών**) από τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες άλλων επιχειρήσεων.

Τα σήματα είναι **λεκτικά, εικαστικά, ηχητικά** ή κάποιος **συνδυασμός** αυτών.

5) Προστασία διακριτικών γνωρισμάτων

N. 146/1914 «Περί αθεμίτου ανταγωνισμού»

Αρ. 13: «Οστις κατά τας συναλλαγάς ποιείται χρῆσιν ονόματος τινός, εμπορικής επωνυμίας, ή ιδιαιτέρου διακριτικού γνωρίσματος καταστήματος ή βιομηχανικής επιχειρήσεως, ή εντύπου τινός κατά τρόπον δυνάμενον να προκαλέση σύγχυσιν με το όνομα, την εμπορικήν επωνυμίαν ή το ιδιαίτερον διακριτικόν γνώρισμα, άτινα έτερος νομίμως μεταχειρίζεται, δύναται να υποχρεωθή υπό του τελευταίου εις παράλειψιν της χρήσεως. Υποχρεούται δε προς τούτοις απέναντι του ζημιωθέντος εις ανόρθωσιν της προσγενομένης ζημίας, εάν εγνώριζεν ή ώφειλε να γνωρίζη ότι διά της καταχρήσεως ταύτης ηδύνατο να προκληθή σύγχυσις. Προς το ιδιαίτερον διακριτικόν γνώρισμα εξομοιούνται και εκείνα εν γένει εκ των σημείων καταστήματος η επιχειρήσεως τινός, τα οποία θεωρούνται εις τους σχετικούς κύκλους των συναλλαγών ως ιδιαίτερα διακριτικά αυτών. Ως ιδιαίτερον διακριτικόν γνώρισμα θεωρείται και ο ιδιαίτερος διασηματισμός ή η ιδιαίτερα διακόσμησις των εμπορευμάτων, της συσκευής ή του περικαλύμματος αυτών, εφόσον είναι γνωστά εις τους σχετικούς κύκλους των συναλλαγών ως διακριτικά σημεία των ομοίων εμπορευμάτων άλλου τινός.»

Ορισμός διακριτικών γνωρισμάτων = ενδείξεις που εξατομικεύουν και διακρίνουν στο πλαίσιο των συναλλαγών το πρόσωπο αναπτύσσει οικονομική δραστηριότητα και τα μέσα που αυτό χρησιμοποιεί. Π.χ. 1) σε επιχείρηση: όνομα, επωνυμία, διακριτικά γνωρίσματα καταστήματος, διακριτικός τίτλος. 2) σε προϊόντα/υπηρεσίες: σήματα, μη καταχωρηθέντα σήματα, τίτλος εντύπου, 3) όνομα/επώνυμο επιχειρηματία.

6) Προστασία βιομηχανικών σχεδίων και υποδειγμάτων

- ΠΔ 259/1997

Ορισμός βιομηχανικών σχεδίων και υποδειγμάτων = η δισδιάστατη (σχέδιο) ή τρισδιάστατη (υπόδειγμα) διάπλαση μορφής που έχει πρακτικό (επαγγελματικό) προορισμό, που λόγω του αισθητικού τους αποτελέσματος αποτελεί πνευματικό δημιούργημα αλλά δεν υιοθετεί την απαιτούμενη πρωτοτυπία για να προστατευτεί από το Ν. 2121/1993. (καταχωρείται στον ΟΒΙ)

- ΔΣ Χάγης (Διεθνές Γραφείο Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας [στη Γενεύη])
- Κανονισμός ΕΕ 6/2002, 245/2002: Κοινοτικά σχέδια και υποδείγματα

7) Προστασία προγραμμάτων Η/Υ & Βάσεων δεδομένων

- Οδηγία ΕΕ 91/250: προστασία μέσω της πνευματικής ιδιοκτησίας

Ορισμός προγράμματος Η/Υ = σύνολο οδηγιών ή εντολών προορισμένες να ενσωματωθούν σε Η/Υ για να παράγουν ορισμένο αποτέλεσμα.

8) Προστασία τοπογραφιών προϊόντων ημιαγωγών

- Οδηγία ΕΕ 87/54 -> ΠΔ 44/1991

Ορισμός = σχέδια ημιαγωγών που μαζί με το ημιαγωγικό υλικό απαιτούνται για την παραγωγή ολοκληρωμένων κυκλωμάτων (chips). Πρόκειται για συναφείς εικόνες που αναπαριστούν τη διάταξη των στρωμάτων υλικών ημιαγωγών.

Γ) Δικαιολογητικοί λόγοι της προστασίας των δημιουργημάτων της διάνοιας.

1) Επιχείρημα υπέρ της προστασίας της προσωπικότητας του ατόμου

Επειδή το έργο αποδίδει την προσωπικότητα του δημιουργού του, διαμέσου της προστασίας του έργου προστατεύεται και η προσωπικότητα του δημιουργού του.

Αντίλογος: Όμως, κάποιο θεσμοί της βιομηχανικής και πνευματικής ιδιοκτησίας δεν συνδέονται στενά με την προσωπικότητα π.χ. τα διακριτικά γνωρίσματα.

2) Επιχείρημα υπέρ της δίκαιης οικονομικής ανταμοιβής

Επειδή για πολλά σύγχρονα έργα βιομηχανικής και πνευματικής ιδιοκτησίας χρειάζονται επενδύσεις (σε αντίθεση με την αντιγραφή που έχει χαμηλό κόστος), προστατεύοντας το έργο προστατεύονται οι επενδύσεις και αυτό αποτελεί κίνητρο για τη δημιουργία νέων ιδεών και για τη διάχυσή τους, προς όφελος του γενικού συμφέροντος.

3) Επιχείρημα υπέρ της παροχής κινήτρων για την ενίσχυση της πολιτιστικής δραστηριότητας

Η προστασία της βιομηχανικής και πνευματικής ιδιοκτησίας ενθαρρύνει τη δημιουργία πολιτιστικών έργων λόγω της αποκλειστικότητας που παρέχει.

4) Επιχείρημα από την οικονομική ανάλυση του δικαίου (economic analysis of law)

Η προστασία της βιομηχανικής και πνευματικής ιδιοκτησίας έχει ως σκοπό την παραγωγή κινήτρων για να αυξηθούν τα κέρδη από τη δημιουργία νέων έργων, ώστε αυτά να υπερβαίνουν τις μακροοικονομικές απώλειες που προκύπτουν από τον περιορισμό χρήσεως και από τη διαχείριση των σχετικών δικαιωμάτων.

5) Επιχείρημα υπέρ της ανάπτυξης μέσω της ανταλλαγής ιδεών και τεχνολογίας (κοινωνικό επιχείρημα)

Η προστασία της βιομηχανικής και πνευματικής ιδιοκτησίας προάγει την ανάπτυξη, διαμέσου:

- της δυνατότητας εισαγωγής ξένης τεχνολογίας,
- της υγιούς ανάπτυξης των επιχειρήσεων μέσω του θεμιτού ανταγωνισμού,
- των χρονικών περιορισμών των δικαιωμάτων, που επιτρέπουν την κοινωνικοποίηση των αγαθών πνευματικής και βιομηχανικής ιδιοκτησίας μετά το πέρας της περιόδου προστασίας,
- των περιορισμών που θέτει το ίδιο το δίκαιο προστασίας πνευματικής και βιομηχανικής ιδιοκτησίας (λ.χ. η μη κατοχύρωση των εφευρέσεων με κοινωνικό ενδιαφέρον),
- της ανταλλαγής τεχνολογίας από κράτος σε κράτος.